

## ЛІТЕРАТУРА

1. Немець К. А. Інформаційна взаємодія природних і соціальних систем. Монографія. — Харків: ПП «НУЦІО КримАрт», 2005. — 426 с.
2. Скрипчук П. Теоретичні засади екологічної сертифікації територій // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2007. — № 2. — С. 28—36.
3. ГОСТ Р 22.2.03—97. Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Паспорт безопасности административно-территориальных единиц. Общие положения.
4. Скрипчук П. М. Екологічна сертифікація як інструмент виробництва та споживання екологічно чистої продукції // Економіка України. — 2006. — № 3. — С. 55—63.
5. Берзіна С. В. Екологічна сертифікація продукції: екологічне маркування в запитаннях та відповідях. Методичний посібник. — К.: Вид-во ТОВ «Джерела знань», 2006. — 56 с.
6. Соціально-економіческий потенціал устойчивого розвиття: Учебник / Под. ред. проф. Л. Г. Мельника (Україна) и проф. Л. Хенса (Бельгія). — Суми: ІТД «Університетська книга», 2007. — 1120 с.
7. Скрипчук П. М. Екологічна сертифікація: етапи і процедури проведення // Вісник Львівської комерційної академії. — Серія економічна. — Вип. 20. — Львів: Вид-во Львівської комерційної академії, 2006. — С. 337—383.
8. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини».

9. Постанова КМУ «Про затвердження Державної програми стандартизації на 2006—2010 роки» від 01.03.2006 № 229.
10. Постанова КМУ «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» від 21.07.2006 № 1001.
11. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року» від 17.10.2007 № 880-р.
12. Концепція державної політики у сфері управління якісної продукції (товарів, робіт, послуг), затв. розпорядженням КМУ від 17.08.2002 № 447-р.
13. Скрипчук П. М., Кожушко Л. Ф., Галушкіна Т. П. та ін. Словник-довідник з екологічного менеджменту: Навчальний посібник. — Рівне: НУВГП, 2009. — 356 с.
14. Кузьминих Ю. В. Экономические основы формирования рынка экологических услуг в РФ (на примере лесных углеродных сертификатов): Автореф. дис. д-ра экон. наук. — Москва, 2005. — 34 с.
15. Клименко М. О., Скрипчук П. М. Метрологія, стандартизація і сертифікація в екології. Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2006. — 368 с.
16. СОУ 73.1-37-223:2007. Якість ґрунту. Сертифікація земель (ґрунтів) сільськогосподарського призначення. Оцінювання та встановлення категорії якості земельної ділянки. Загальні положення.
17. Концепція системи стандартизації та нормування у сфері сталого землекористування. За ред. Балюка С. А. — Харків: Національний науковий центр «Інститут грунтознавства та агрочімії ім. О. Н. Соколовського» УААН, 2005. — 28 с.

## НОВИНИ ISO

## ВНЕСОК ISO У ЗАХИСТ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

**Н**а боротьбу із кліматичними змінами спрямовано сотні стандартів ISO, що можуть стати в нагоді у справі зменшення впливу цивілізації на довкілля. Це стандарти на випробування, аналітичні методи, екологічне управління, проектування екологічно безпечної продукції тощо.

Серед екологічно спрямованих стандартів — розроблений ISO 14067 для вимірювання вуглеводного складу продукції. Він доповнюватиме стандарти ISO 14064 та ISO 14065, призначенні для вимірювання обсягів викидів парникових газів, які застосовуються під час перевірки скарг суспільства та акредитації відповідних органів.

Низка стандартів ISO призначена для гарантування виконання сучасних екологічних вимог: ISO 14020 на екологічне маркування та декларування; ISO 14063 на екологічний взаємозв'язок; ISO 21930 на екологічне декларування будівельних виробів. Сімейство стандартів ISO 14000 стало всесвітньою базою для

налагодження екологічно прийнятної діяльності. На початок 2008 року 154 тис. підприємств із 148 країн світу упровадили системи екологічного управління відповідно до вимог стандарту ISO 14001.

Застосування відповідних стандартів ISO сприятиме підвищенню ефективності використання традиційних джерел енергії та розвиток нових, тих, що оновлюються. Попереджувальна діяльність привела до розробляння стандарту ISO 5000 на систему енергетичного управління. Він буде використовуватися для експертизи нових можливостей та ефективності використання існуючих джерел енергії та тих, що освоюються.

Підтвердженням серйозного ставлення ISO та її партнерів IEC та IEU до екології є спрямованість Всесвітнього дня стандартів 2009 року, гасло якого «Займаймося кліматичними змінами шляхом стандартизації».

(За матеріалами ISO)